

1929 Et vådeskudd

Søndagen 6.oktober 1929 var som de fleste søndager, et lite pust i bakken. Plikttjenesten ble lagt til sides den dagen. Slik også på Ydsti, hos Randi og Torstein Slungård. Daniel på 18 år hadde i lag med noen kamerater dratt på hytta ved Flaksjøen den helga. De to minste ungene, Gjertrud (13) og Torvald (15) hadde også dratt på sin utflukt, oppe på Spigilen. Her oppe fant de sin ro, mens mor og far tok en velfortjent hviledag ifra målinga inne i våningshuset. Familien hadde flytta midlertidig inn i masstua på gården. Slik forteller Gjertrud det en maldag i 2003, der hun tar imot meg på sitt rom ved Fossliia Bosenter.

Daniel og kameratene hadde den dagen gått på rypejakt oppover mot Litjfellet (Lillfjell). Dette var ungdom som ikke lå og strakk seg utover dagen, så allerede ved 9-tiden skilte de lag, og Daniel og en kamerat gikk alene nedover mot Hoset. En bror av Daniel var også med på jaktturen, men han ble med de andre. Det var fortsatt litt skumring, men fin barfrost og lett å bevege seg fremover på et mykt, men samtidig ganske hardt måssåteppe. Det så ut til å bli en riktig så fin dag. Tross at de frøs litt på fingrene mot det kalde geværstålet, var humøret på topp, og den naturglade ungdommen kjente sitringen og spenningen bygge seg opp. De følte på seg at dette var dagen for et godt utbytte. De regnet med at rypa ville flakse opp når som helst, og skrike sin sedvanlige beskjed: ”Gåvekk, gåvekk, gåvekk...”.

Gjertrud Slungård Moen

De to ungdommene passerer Svarttjønna, og kommer opp på høyden vestafor. Her begynner terrenget å skråne sakte nedover, før naturen kaster seg utfor i et bratt stup kalt Holmsbjørga. Daniel skjønte at var det ett sted rypene satt, så var det her ute på stupkanten. Guttene beveger seg fremover med kroppen i helspenn. På grunn av det småkuperte terrenget blir Daniel liggende et par meter foran og litt lavere. Plutselig skvetter et kull opp. For mange turgåere er dette et overraskede ”bråk” som omtrent får hjertet til å stanse, men for de jaktvante guttene – var det dette de forventet. Både i henhold til tidligere skrevne artikler om hendelsen, og også bekreftet av Gjertrud, så reagerer kameraten til Daniel lynraskt, og kanskje som et resultat av stivfrosne fingre kom han bare nesten i helspenn og skuddet gikk av i det han løftet opp geværet. Ladningen treffer Daniel i bakhodet. Daniel døde momentant. I følge en avisartikkel påfølgende tirsdag heter det seg (sitat): ”Årsaken til ulykken må visstnok tilskrives den omstendighet, at gutten var frossen på fingrene”.

Han som skjøt varslet sine kamerater, som løp ned til Hoset, og fikk gitt beskjed om det tragiske. Jaktkameraten som var så uheldig, var selvsagt i sjokk. En kolossal påkjønning. Gjertrud forteller at noen i dagene etterpå snakket om ”straff”, men ”han far sa guten hadd fått nok straff”. Torstein Slungård var en klok mann.

Da Gjertrud og Torvald kom ned fra Spigilen, syntes de det var så rart at det stod en stor svart bil i gården. Gjertrud husker så godt hvordan de reagerte da de ble fortalt at han Daniel var blitt skutt. De to tenåringene satte i gang og flire, - ”hvem kunne tro noe slikt”, sier Gjertrud der hun sitter og forsøker å tenke tilbake. ”Det var ikke ulykker før i tida”, fortsetter hun. ” Nei, det var ikke ulykker før i tida”, gjentar hun gang på gang.

Det er ikke like lett å huske alt for Gjertrud, men en ting husker hun svært godt. Dagen etter ulykka kom det "en agent" til gården. Hva han skulle selge kan være det samme. Da selgeren ga uttrykk for at han hadde hørt om ulykka, fant mor Randi det hele så upassende, at hun ga ham klar beskjed: "vi hi nok fra før - adjø".

Jeg forlater Gjertrud på Fossliia Bosenter. Hun følger meg til døra: "Det var godt å få snakke med deg", sier hun - "han Daniel var så snill, han".

Der hendelsen fant sted har slekt og venner av Daniel reist en minnestein. På den står følgende:

TIL MINNE OM
DANIEL T.SLUNGÅRD
YDSTI
SKUTT VED VÅDESKUT
AV EN KAMERAT
HER DEN 6-10-1929
18 ÅR GAMMEL

REIST AV BRØDRE
OG KAMERATER

Da far Torstein skulle velge ut en "minnestein", fant han den litt øst av Jonsletta under Homyråsen. Hvorfor måtte Torstein Slungård hente denne steinen fra en så avsidesliggende plass? Det fantes da fine steiner både ved Ydsti og rundt Lillfjell. Årsaken er at øst av Jonsletta finnes en skiferstein som er mer "fast i fisken" enn vanlig skifer. Den ligger der ferdig "kløvd" i 20-25 cm tykkelse, 40-50 cm bredde og opptil 2,5 m lengde, - klar til å bli kilt (spettet) ut. I noen tilfeller ble det boret hull og brukt bergkrutt til sprengning. Dynamitt var for kraftig, og sprengte lett i stykker deler av skiferen. I dette lille steinbruddet hentet folk stein til kjellermurer.

Steinbruddet ligger på Nord Dybvads grunn, og Johan Petter Dybvad, f. 1909 - var med den dagen Torstein Slungård kom med 2 hester for å hente steinen. Ferdig pålastet hadde Torstein sagt: "Æ hi kjaurt mang tunge lass i mi ti, men de'hær bli nok det tønngste æ nån gång kjæm' te å kjør".

